

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено
Вченою радою факультету
Фізичного виховання, здоров'я та туризму
Протокол № 24 від 28.08.2025 р.
Голова Ради

Світлана КАРАУЛОВА

Затверджено
Вченою радою ЗНУ
Протокол № 24 від 28.08.2025 р.
Заступник голови Вченої ради
Олександр БОНДАР

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ**

Спеціальність 017 Фізична культура і спорт
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Освітньо-професійна програма «Спорт»
Форма освіти: денна / заочна
Рівень вищої освіти (магістерський)

Запоріжжя 2025

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний екзаме́н є формою атестації та підсумком освітньої діяльності з підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра відповідно вимог стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт, освітньо-професійної програми «Спорт».

Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння змісту освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Спорт» та рівня досягнення програмних результатів навчання, сформованості програмних компетентностей магістра фізичної культури і спорту.

У процесі атестації визначається рівень здатності здобувачів ступеня вищої освіти розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми з питань професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

Структура атестаційного екзаме́ну

Під час атестаційного екзаме́ну здобувач вищої освіти повинен продемонструвати належний рівень досягнення програмних результатів навчання та сформованості компетентностей, що визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт та освітньо-професійною програмою «Спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти:

програ́мні компете́нтності:

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень.

СК2. Здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проєкти у сфері фізичної культури і спорту.

СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК5. Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

СК9. Усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання.

СК10. Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках спортивного тренування та змагання.

СК11. Здатність застосовувати систему знань із теорії і методики спортивної підготовки в обраному виді спорту.

програ́мні резу́льтати на́вчання:

РН1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.

РН2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.

РН3. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері фізичної культури та спорту державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

РН6. Відшукувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

РН7. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.

РН10. Володіти навичками програмування спортивного тренування на різних етапах спортивної підготовки.

РН11. Володіти знаннями контролю, прогнозування та керування спортивною підготовкою на різних етапах спортивного тренування.

З метою забезпечення повної та ґрунтовної оцінки якісного рівня науково-теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти програма атестаційного екзамену, як комплексна перевірка знань зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньо-професійна програми «Спорт» для магістерського рівня вищої освіти, охоплює освітні компоненти з циклів професійної підготовки спеціальності та професійної підготовки освітньої програми, такі як:

- Інформаційні технології у фізичній культурі і спорті
- Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі і спорті
- Організація та проведення спортивних змагань
- Програмування спортивного тренування
- Теорія обраного виду спорту з основами методик
- Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

Етапи та порядок проведення атестаційного екзамену:

Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань та практичної частини – розв'язання практичного завдання.

1. За умов проведення атестаційного екзамену в офлайн-режимі:

Атестаційний екзамен має два етапи:

1) підготовка до усної відповіді на питання екзаменаційного білета членам екзаменаційної комісії, та відповідь на питання членів ЕК.

2) виконання практичних завдань.

Спочатку студенти готуються до усної відповіді, а потім переходять до виконання практичного завдання на білет атестаційного екзамену.

У виключних випадках, пов'язаних з особливостями організації освітнього процесу на територіях можливих бойових дій, за рішенням екзаменаційної комісії атестаційний екзамен проводиться у дистанційному режимі за допомогою платформи Google Meet, ZOOM (або інших сервісів організації відеоконференцій).

Термін проведення атестаційного екзамену: 40 хвилин – підготовка відповідей на питання екзаменаційного білету.

2. За умов проведення атестаційного екзамену в онлайн-режимі:

Проводиться через систему СЕЗН ЗНУ на базі MOODLE та через такі сервіси організації відео-конференцій – Google Meet, ZOOM, Skype, Viber, WhatsApp Messenger, Facebook Messenger.

Атестаційний екзамен має три етапи:

1) вибір студентом білета здійснюється через систему СЕЗН ЗНУ на платформі MOODLE методом випадкового вибору;

2) підготовка відповіді на питання білету атестаційного екзамену та виконання практичних завдань з подальшим прикріпленням його до системи дистанційного навчання

СЕЗН ЗНУ на базі MOODLE – 40 хвилин. Атестаційна комісія протягом 1 години перевіряє відповіді студентів

3) ідентифікація відповіді студента: співбесіда з питань білету через такі сервіси організації відеоконференцій – Google Meet, ZOOM, Skype, Viber, WhatsApp Messenger, Facebook Messenger.

II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка складається як сума за виконання теоретичних та практичного завдань.

Знання та вміння студентів перевіряються та виставляються з кожного завдання окремо в балах. Одержаний бал означає рівень відповідної підготовки.

Максимально можлива оцінка, яку може набрати студент за всі завдання дорівнює 100 балів. Питання білету оцінюються наступним чином: перше, друге та третє теоретичне питання – по 25 балів, четверте - практичне завдання – 25 балів.

Оцінювання знань студентів під час контролю відбувається на підставі таких критеріїв:

Критерії оцінки знання теоретичного питання:

20–25 балів – студент дає обґрунтовані, глибокі та теоретично правильні відповіді на поставлені питання, демонструє здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, робити логічні висновки та узагальнення, здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; використовує фактичні та статистичні дані, які підтверджують відповідь на питання; демонструє знання законодавчих та нормативних актів України, підручників, посібників.

9–19 балів – студент володіє знаннями матеріалу на рівні вимог, наведених вище, але, розкриваючи суть питань, припускається незначних помилок у формулюванні термінів і категорій, використанні цифрового матеріалу, викладає суть питань недостатньо глибоко.

0–8 балів – студент зовсім не відповідає на поставлені питання або відповідає неправильно. Зроблені висновки є помилковими. Відповідаючи, студент значно ухиляється від теми, що свідчить про нерозуміння ним поставленого питання.

Критерії оцінки розв'язання практичного завдання:

20–25 балів – студент дає повну, вичерпну відповідь, яка складається з правильного арифметичного результату; доцільного логічного і теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

9–19 балів – студент або розв'язав задачу без теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків, або зробив теоретичне обґрунтування, вибрав правильний порядок розв'язання, але припустився теоретичної помилки в розрахунках.

0–8 балів – студент зовсім не розв'язав практичне завдання або розв'язав неправильно.

№ п\п	Дисципліни	Оцінювання	За змістову відповідь в цілому
Питання № 1	Інформаційні технології у фізичній культурі і спорті Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі і спорті	25 балів	100 балів
Питання № 2	Організація та проведення спортивних змагань Програмування спортивного тренування	25 балів	
Питання № 3	Теорія обраного виду спорту з основами методик Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту	25 балів	
Питання № 4	Практичне завдання	25 балів	

Загальне оцінювання результатів екзаменування

Оцінка атестаційного екзамену виставляється за національною та європейськими шкалами за такою системою:

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		Екзамен
A	90-100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	85-89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75-84 (добре)	
D	70-74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60-69 (достатньо)	
FX/F	35-59/1-34 (незадовільно)	2 (незадовільно)

III. ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Інформаційні технології у фізичній культурі і спорті

1.1. Основні поняття інформаційних технологій.

Форматування тексту, електронна схема документу, обробка рисунків, діаграм, робота з таблицями із застосуванням MS Word.

1.2. Система інформаційного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах

Розробка електронних презентацій навчально-методичного матеріалу щодо представлення методики вивчення рухових дій у фізичній культурі і спорті. Алгоритм створення електронних презентацій навчально-методичного матеріалу щодо представлення методики вивчення рухових дій у вищій фізкультурній освіті.

1.3. Інформатизація у фізкультурній культурі і спорті

Статистична обробка даних навчально-тренувальної та оздоровчої діяльності у галузі фізична культура і спорт із застосуванням електронних таблиць. Практичне застосування електронних таблиць для аналізу і представлення результатів тренувального процесу .

1.4. Дистанційні методи у фізичній культурі і спорті

Основи розробки і застосування систем дистанційного навчання і online трансляції навчального матеріалу. Алгоритм розробки дистанційних курсів для реалізації теоретичної підготовки у фізичній культурі і спорті.

1.5. Основи пошуку інформації. Галузеві бази знань.

Основи розробки електронних засобів навчального призначення на основі гіпертексту щодо застосування. Алгоритм розробки електронних засобів навчального призначення на основі гіпертексту.

1.6. Електронні засоби навчального призначення: класифікація, позитивні і негативні фактори застосування у вищій фізкультурній освіті

Розробка електронного підручника на основі гіпертексту Алгоритм розробки електронного підручника на основі гіпертексту

1.7. Професійно значущі навички застосування ІТ у галузі фізичне культура і спорт.

Форми і методи застосування ІТ у тренувальному процесі. Прогностичні напрями застосування інформаційних технологій у фізичній культурі і спорті. Перспективи застосування інформаційних технологій у тренувальному процесі та фізичному вихованні". Цифрова трансформація спорту: технології тренувань та інновації в освіті"

2. Методологія і організація наукових досліджень у фізичній культурі і спорті

2.1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства.

Основні визначення та поняття. Класифікація та основні етапи науково-дослідних робіт. Наукові установи та наукові кадри країни.

2.2. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем методики.

Вибір теми дослідження. Планування наукових досліджень. Вивчення та аналіз літературних джерел за темою досліджень. Визначення об'єкта, предмета і мети наукового дослідження. Композиція наукової праці. Робота над статтями та доповідями.

2.3. Методи наукових досліджень у фізичній культурі.

Загальна характеристика методів дослідження у фізичній культурі і спорті. Методи теоретичного аналізу і узагальнення. Методи педагогічного обстеження. Експериментальні та математичні методи дослідження.

2.4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Методи і техніка наукової роботи. Використовування методів наукового пізнання. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень. Методи теоретичних досліджень. Застосування логічних законів і правил.

2.5. Наукова інформація: пошук, накопичення та обробка.

Пошук інформації у процесі наукової роботи. Електронний пошук наукової інформації.

2.6. Академічна доброчесність: проблеми дотримання, пріоритети.

Академічна доброчесність як сучасна вимога при написанні наукової роботи. Прояви академічної не доброчесності. Найпоширеніші методи приховування плагіату та шляхи подолання проблеми.

3. Організація та проведення спортивних змагань

3.1. Загальна характеристика спортивних змагань.

Види спортивних змагань. Регламентація і способи проведення змагань. Визначення результату в змаганнях. Умови, які впливають на результативність змагальної діяльності. Змагання в системі підготовки спортсменів.

3.2 Структура змагальної діяльності. чинники, які визначають ефективність змагальної діяльності.

Структура змагальної діяльності. Чинники, які визначають ефективність змагальної діяльності. Управління змагальною діяльністю. Принципи побудови та проведення змагань.

3.3. Організація процесу проведення змагань.

Функції та повноваження організацій, які проводять змагання. Спортивні бази для проведення змагань. Допуск спортсменів до змагань. Принципи управління системою проведення змагань.

3.4. Уніфікація правил змагань як інструмент глобального спортивного управління.

Поняття уніфікації спортивних правил. Історичний розвиток уніфікації правил у світовому спорті. Роль міжнародних спортивних федерацій у стандартизації правил та уніфікації проведення міжнародних змагань (Олімпійські ігри, чемпіонати світу). Виклики та перспективи подальшої уніфікації в умовах глобалізації.

3.5. Прогнозування та планування спортивного змагання.

Прогнозування у спорті. Види, методи та принципи спортивного прогнозування.

Планування спортивного змагання. Основи планування змагальної діяльності. Структура організації та форми планування заходів.

3.6. Суддівська документація та звітність.

Види та форми суддівської документації. Загальні правила заповнення суддівської документації. Вимоги до заповнення окремих бланків і таблиць. Протести.

3.7. Права та обов'язки учасників змагань.

Умови участі в спортивному змаганні. Допуск учасників до змагань. Права та обов'язки спортсменів. Права та обов'язки інших учасників змагань.

3.8. Регулювання спортивного змагання.

Правила змагань за видами спорту. Календарний план змагань. Положення про змагання. Фінансове забезпечення спортивних заходів.

3.9. Маркетинг спортивного змагання.

Основи сучасного спортивного менеджменту. Сутність та принципи спортивного менеджменту. Комплексний маркетинг спортивного змагання. Ризик-менеджмент: забезпечення безпеки при проведенні спортивного змагання.

3.10. Організаційно - методичні функції суддівської колегії у проведенні спортивних змагань.

Склад та обов'язки суддівської колегії. Проведення засідань мандатної комісії.

3.11. Основні процедури регулювання роботи суддівської колегії.

Основні функції суддівської колегії. Функції суддівської колегії в організації проведення урочистого церемоніалу відкриття та закриття спортивних змагань. Регулювання роботи суддівської колегії.

3.12. Організація управління спортивними змаганнями.

Основні функції органів управління. Організаційний комітет із підготовки та проведення змагань. Функціональний зміст діяльності адміністративних органів.

4. Програмування спортивного тренування

4.1. Основи програмування спортивного тренування.

Закономірності фізичного розвитку людини в онтогенезі.

Спортивне тренування. Концепція спортивного тренування єдина науково обґрунтована концепція управління і алгоритмізація природного рухового потенціалу спортсменів різної кваліфікації. Навчання і тренування – єдиний педагогічний процес..

4.2. Алгоритм програмування тренувального процесу.

Використовування алгоритму програмування тренувальних занять. Інтегральна оцінка різних чинників і фізичних якостей. Складові кожного чинника підготовленості спортсменів. Загальнотеоретичні уявлення про управління і адаптацію. Алгоритм та фізична підготовленість спортсменів. Послідовність дій тренера, який розробляє програму занять для спортсменів конкретного віку і кваліфікації.

4.3. Збір і аналіз початкових даних та діагностика фізичного розвитку.

Кількісна оцінка фізичного розвитку. Антропометрія. Моделювання показників фізичного розвитку. Поняття про ідеальну модель. Способи створення ідеальної моделі. Кількісна оцінка фізичної підготовленості. Фізична підготовленість у вибраному виді спорту. Моделювання показників фізичної підготовленості.

4.4. Діагностика фізичної підготовленості. Методи оцінювання ступеню розвитку рухових якостей у спортивному тренуванні.

Основа загальної і спеціальної фізичної підготовленості спортсменів. Багатогранність рухової діяльності. Оцінка кожного елемента (чинника) структури фізичної підготовленості. Комплексна оцінка різних сторін фізичної підготовленості.

4.5. Аналіз і інтерпретація змагальної діяльності спортсменів.

Аналіз змагальної діяльності. Виявлення найбільш вагомих факторів лімітуючих ефективність змагальної діяльності спортсменів. Кількісні параметри змагальної діяльності.

4.6. Розробка програми фізичної підготовки спортсменів.

Рівень загальної і спеціальної фізичної підготовленості спортсменів. Фізичне навантаження в тренуванні.

4.7. Реалізація алгоритму побудови тренувального процесу з використанням сучасних інформаційних технологій і штучного інтелекту.

Цифрові технології та ШІ в програмуванні тренувань. Використання штучного інтелекту для персоналізації тренувальних програм. Використання носимих датчиків для алгоритмізації і програмування спортивного тренування. Аналіз і інтерпретація інформації про ефективність тренувального процесу на основі інформації з носимих датчиків. Використання штучного інтелекту і носимих датчиків для персоналізації тренувальних програм

5. Теорія обраного виду спорту з основами методик

5.1. Побудова спортивного тренування як цілісного процесу в обраному виді спорту.

Класифікація за особливостями предмета змагань і характером рухової активності. Класифікація яка відображає специфіку рухів, а також структуру діяльності змагання і тренування з ігор.

5.2. Класифікація видів спорту.

Принципи методи, засоби спортивного тренування спортсменів. Комплексний контроль і облік в підготовки спортсменів.

Результат змагальної діяльності Стратегія і тактика змагальної діяльності Техніка змагальної діяльності Структура змагальної діяльності Керування змагальною діяльністю

5.3. Основні поняття. Проблеми характеристики спортивного відбору і орієнтації.

Основи теорії та методики спортивного відбору. Методологічні основи розробки спортивного відбору. Спортивна орієнтація. Сутність поняття «спортивний відбір» і «спортивна орієнтація». Проблеми спортивного відбору. Структура спортивної обдарованості її оцінки у системі спортивного відбору.

5.4. Комплексний контроль і облік в підготовки спортсменів.

Мета, об'єкт і вид контролю. Поняття комплексного контролю в спорті. Характеристика комплексного контролю в спорті. Показники комплексного контролю. Вимоги до показників, що використовуються в контролі. Контроль технічної, тактичної, фізичної та психологічної підготовки. Контроль змагальної діяльності. Контроль тренувальних і змагальних навантажень.

5.5. Соціальні функції спорту.

Поняття соціальної системи та соціальних Характеристика еталонної та евристичної функції. Соціальна цінність спорту. Спортивно-престижна функція. Емоційно-видовищна функція.

5.6. Основні поняття і загальні положення організації та проведення змагань.

Загальна характеристика спортивних змагань. Види спортивних змагань. Класифікація спортивних змагань. Регламентація і способи проведення змагань. Способи визначення результату спортивних змагань. Умови змагань, які впливають на змагальну діяльність спортсменів.

5.7. Стомлення та відновлення в системі підготовки спортсменів.

Стомлення і відновлення як фізичні стани, що виникають при напруженій м'язовій діяльності. Зв'язок між кваліфікацією і тренуваністю спортсмена та його фізичними станами стомлення і відновлення. Стомлення і відновлення при навантаженнях різної спрямованості. Характеристика засобів відновлення і стимуляції працездатності.

5.8. Поза тренувальні і поза змагальні чинники в системі підготовки та змагальній діяльності спортсменів.

Засоби відновлення та стимуляції дієздатності в системі підготовки спортсменів. Характеристика засобів відновлення та стимуляції дієздатності. Основні

напрямки використання засобів управління дієздатністю і відновлювальними процесами.

5.9. Основні поняття проблеми спортивного відбору орієнтацій, їх взаємозв'язок та суттєві характеристики.

Основи теорії та методики спортивного відбору. Методологічні основи розробки спортивного відбору. Спортивна орієнтація. Сутність поняття «спортивний відбір» і «спортивна орієнтація». Проблеми спортивного відбору. Структура спортивної обдарованості та її оцінки у системі спортивного відбору.

5.10. Структура спортивного відбору: етапи, цільові установки, зміст.

Етапи багаторічної підготовки. Зв'язок відбору і орієнтації з етапами багаторічної підготовки.

5.11. Основи управління в системі підготовки спортсменів.

Загальні положення технології планування в спорі. Планування спортивної підготовки в багаторічних циклах. Планування тренувальна-змагального процесу в річному циклі. Оперативне планування.

5.12. Модулювання і прогнозування в процесі підготовки спортсменів

Загальні положення. Моделі змагальної діяльності. Моделі підготовленості. Морф функціональні моделі. Зв'язок між модулюванням змагальної діяльності і підготовленістю та індивідуальними особливостями спортсменів. Методи прогнозування. Короткострокове і середньострокове прогнозування.

5.13. Основи техніко-технічна підготовка спортсменів у циклічних і ациклічних видах спорту.

Поняття о технічній підготовці спортсменів. Основне завдання технічної підготовки Засоби технічної підготовки Рухові вміння та навички Етапи технічної підготовки

5.14. Побудова тренування в мікро-, мезо- і макроциклах в обраному виду спорту.

Особа тренера в сучасному спорті і його функціональні обов'язки. Складові професійної майстерності та основні види діяльності тренера. Спілкування тренера зі спортсменами. Психологічний такт. Форми психологічного впливу тренера на спортсмена. Особливості скандування тренером спортсменів на змаганнях. 6. Виникнення конфліктів та їх вирішення у спортивній сфері. Побудова тренування в мікро-, мезо- і макроциклах в обраному виду спорту

5.15. Спортивно-тактична підготовка спортсменів в циклічних та командно-ігрових видах спорту.

Спортивна тактика, тактична підготовленість і напрямки тактичної підготовки. Сутність основних теоретико-методичних положень спортивної тактики. Умови, що визначають вибір тактики. Вдосконалення тактичного мислення. Зміст і методика складання тактичного плану виступу спортсменів на змаганнях з обраного виду спорту.

5.16. Психологічна підготовка спортсменів в циклічних та командно-ігрових видах спорту.

Поняття про психологічну підготовку спортсмена, її види. Значення психічних якостей у деяких видів спорту. Сутність загальної психологічної підготовки. Спеціальна психологічна підготовка. Компоненти психологічної підготовки. Вимоги до якості психологічної підготовленості спортсмена.

5.17. Рухові якості і фізична підготовка спортсменів в циклічних та командно-ігрових видах спорту.

Поняття про рухові здібності. Суть рухових умінь і рухових навичок. Характеристика рухових здібностей. Засоби і методи розвитку рухових якостей. Використання різних методів для розвитку рухових якостей. Методи вдосконалення та закріплення рухових дій. Сила і силова підготовка. Швидкісні здібності і методика їх розвитку. Гнучкість і методика її вдосконалення. Витривалість і методика її вдосконалення. Координація і

методика її вдосконалення

5. 18. Організація спортивного тренування в обраному виді спорту.

Сутність та характеристика спортивного тренування. Завдання спортивного тренування. Принципи спортивного тренування. Форми організації тренувального процесу.

6. Теорія і методика суддівства з обраного виду спорту

6.1. Нормативна правова база з регулювання діяльності суддівського апарату. Склад, права та обов'язки суддівської колегії.

Організаційна та контролююча роль спортивних суддів. Навички комунікації "communication skills". Аспекти професійної діяльності спортивних арбітрів. Інститути підготовки спортивних суддів. Вимоги до підготовки суддів. Навчання та акредитація суддів. Положення про суддів.

6.2. Регламент змагань проведення жеребкування і складання календаря змагання. Основні процедури регулювання роботи суддівської колегії в різних видах спорту.

Порядок та структура підготовки спортивних суддів. Теоретична підготовка. Практичне суддівство Фізична підготовка Психологічна підготовка. Кодекс спортивної етики. Кодекс поведінки спортивних суддів. Підготовка суддів перед змаганням. Поведінка суддів під час гри. Дії суддів після гри. Заохочення та дисциплінарні покарання спортивних суддів.

6.3. Вимоги сертифікації та кваліфікація суддів для проведення міжнародних змагань в обраному виді спорту.

Характер проведення змагань. Системи і способи проведення змагань. Умови визначення переможців. Склад суддівської колегії. Підготовка суддівської колегії. Переглядова комісія. Суддівська бригада. Головний суддя. Головний секретар і секретарі. Ведучий (старший) суддя. Суддя-асистент. Лікар змагань. Комендант змагань. Інспектор змагань.

6.4. Взаємовідношення арбітрів зі спортсменами тренерами і засобами масової інформації Дії спортивних арбітрів в конфліктних ситуаціях.

Права спортивного судді. Обов'язки спортивного судді. Права та обов'язки головного судді змагань. Облік спортивних суддів. Види та форми суддівської документації. Загальні правила заповнення суддівської документації. Вимоги до заповнення окремих бланків і таблиць. Протести. Цифрова революція.

6.5. Роль психологічної підготовки суддів Кодекс етики і честі спортивного арбітра.

Види змагань. Положення про проведення офіційного змагання. Церемоніал змагань. Попередня підготовка до проведення спортивного змагання. Проведення змагання. Умови участі в спортивному змаганні. Допуск учасників до змагань. Права та обов'язки спортсменів. Права та обов'язки інших учасників змагань.

6.6. Сучасні інформаційні технології суддівства в обраному виді спорту.

Програми для реєстрації учасників і управління змаганнями. Програми для хронометражу. Програми для суддівства і відео-аналізу. Цифрові трансляції змагань.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гулька О. В., Грабик Н. М. Використання Zoom та Google meet як засобів дистанційного та змішаної форм навчання у вивченні біологічних дисциплін на факультеті фізичного виховання. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 11–12 листопада, 2021)*. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2021. С. 125–128.

2. Дудіцька С. П. Програмування фізкультурно-оздоровчих занять : навч. посібник: Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 218 с.
3. Клопов Р. В., Баркова Ю. О., Ісаєва Ю. С. Особливості застосування електронних засобів навчання у підготовці фахівців з фізичного виховання і спорту щодо формування здорового способу життя молоді. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 2. № 74. С. С. 205-211. URL: [chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%3A%2F%2Fwww.pedagoggy-journal.kpu.zp.ua%2Farchive%2F2021%2F74%2Fpart_2%2F42.pdf&cflen=231417&chunk=true](http://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%3A%2F%2Fwww.pedagoggy-journal.kpu.zp.ua%2Farchive%2F2021%2F74%2Fpart_2%2F42.pdf&cflen=231417&chunk=true).
4. Клопов Р. В., Клопова В. Основні напрямки наукових досліджень і впровадження сучасних інформаційних технологій у фізичному вихованні та спорті. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. № Випуск 6 (166) 23. С. – С. 69-74. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42444>
5. Кошура А.В. Теорія і методика спортивних тренувань : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 120с.
6. Кутек Т. Б., Вовченко І. І. Основи теорії і методики спортивної підготовки: навчальний посібник. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2022. 108 с.
7. Лазоренко С. А., Семеніхіна О. В. Розвиток інформаційно-цифрової культури майбутніх фахівців фізичної культури та спорту як сучасна проблема професійної освіти в еру інформатизації та глобалізації *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VIII (95), Issue: 239, 2020. С. 29–32.
8. Сватъєв А. В., Верітов О. І., Симонік А. В., Воронкова Т. В., Верітов О. І. Теорія і практика олімпійської освіти : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 72 с.
9. Сватъєв А. В., Воронкова Т. В., Симонік А. В., Верітов О. І. Педагогіка тренерської діяльності : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійних програм «Спорт», «Фізичне виховання». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 85 с.
10. Сватъєв А. В., Симонік А. В., Верітов О. І., Воронкова Т. В. Олімпійський та професійний спорт : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. 78 с.
11. Сватъєв А. В., Симонік А. В., Воронкова Т. В., Міфтахутдінова Д. А. Організація спортивних клубів : курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 63 с.
12. Сватъєв А. В., Симонік А. В., Воронкова Т. В., Царенко К.В. Організація та проведення спортивних змагань : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійних програм «Спорт», «Фізичне виховання». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 138 с.
13. Симонік А. В., Воронкова Т. В., Верітов О. І., Сватъєв А. В. Професійне спілкування в галузі : курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 110 с.
14. Тищенко В.О., Соколова О.В. До питання вдосконалення викладання дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті». *Фізичне виховання та спорт*, 2024,(1), 113–119.
15. Тищенко В.О., Соколова О.В., Омеляненко Г.А. Науково-методичні основи викладання дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті». Системні трансформації України та світу: історія та сучасність:

колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новіш курс». 2024. С. 5-8.

16. Тищенко В.О., Соколова О.В., Омеляненко Г.А., Кіктенко О.М. Практико-орієнтоване викладання дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті». *Науковий часопис Українського державного університету Імені Михайла Драгоманова, Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*, 12(185), 189-193.

17. Тодорова В. Г. Основи теорії і методики спортивного тренування : навчальний посібник. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 206 с.

IV. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Автоматизовані системи самоконтролю і контролю за рівнем знань, функції і особливості реалізації у «фізичній культурі і спорті»
2. Алгоритм розробки електронних посібників у галузі «фізична культура і спорт»
3. Алгоритм розробки мультимедійних презентацій у галузі «фізична культура і спорт» (зміст та призначення)
4. Вдосконалення тактичного мислення спортсмена.
5. Види мезоциклів та поєднання мікроциклів у їх структурі.
6. Види програмування спортивного тренування та їх характеристика
7. Види психологічного тиску на суддю у вибраному виді спорту
8. Види спортивних змагань та їхня специфіка.
9. Вимоги до підготовки спортивних суддів
10. Вікові особливості спортивного тренування та їх урахування при програмуванні підготовки спортсменів
11. Дії суддів, що вважаються неетичними, та їхні можливі наслідки
12. Документи планування й обліку навчально-тренувального процесу (на прикладі обраного виду спорту).
13. Електронні засоби навчального призначення, сутність і аспекти застосування у «фізичній культурі і спорті»
14. Електронні засоби навчального призначення: класифікація
15. Етапи підготовки спортивних суддів
16. Етапи та структура спортивного відбору.
17. Завдання та основні напрями психологічної підготовки суддів
18. Загальна і спеціальна тактична підготовка (на прикладі обраного виду спорту).
19. Загальна і спеціальна технічна підготовка спортсменів (на прикладі обраного виду спорту).
20. Загальна характеристика спортивного тренування: основні види підготовки та структура тренувальних циклів
21. Засоби і методи розвитку основних рухових якостей спортсмена (на прикладі обраного виду спорту).
22. Класифікація мультимедійних презентацій
23. Класифікація та основні характеристики видів спорту.
24. Комплексний контроль у спорті: сутність, види та значення.
25. Конфлікт інтересів і його вплив на об'єктивність суддівства
26. Критерії, що визначають рівень кваліфікації спортивного судді
27. Медико-біологічне забезпечення спортивного тренування, його роль у річному циклі та принципи програмування
28. Методи розвитку максимальної сили.
29. Методика виховання витривалості у спортсменів.
30. Методика контролю фізичної підготовленості спортсмена (на прикладі обраного виду спорту).
31. Методика оцінювання роботи суддів головним суддею (інспектором) або технічним делегатом

32. Об'єм і інтенсивність тренувальних навантажень та їхнє співвідношення у системі підготовки.
33. Обов'язки головного секретаря
34. Організаційна діяльність суддівської колегії: склад, офіційні умови роботи, професійні якості спортивного судді.
35. Організація та форми проведення спортивних змагань: види, завдання та педагогічні аспекти.
36. Основні вимоги до календаря та Положення про змагання: структура, розділи та умови.
37. Основні критерії допуску спортсменів та етичні правила поведінки учасників.
38. Поза тренувальні та поза змагальні чинники у системі підготовки спортсменів.
39. Поняття та характеристика суддівських бригад
40. Порядок встановлення та присвоєння кваліфікаційних категорій спортивним суддям
41. Пошукові системи і інформаційні ресурси галузі «фізична культура і спорт»
42. Права й обов'язки спортсмена, капітана та представника команди під час змагань.
43. Призначення головної суддівської колегії (ГСК)
44. Приклади офіційних документів, що регулюють питання, пов'язані із забезпеченням суддівства на змаганнях
45. Принципи планування змагальної діяльності та завдання календарного плану.
46. Програма теоретичної підготовки суддів
47. Процедура подачі протестів та регламентація дисциплінарних проступків і санкцій.
48. Роль територіальних органів управління та фінансові обов'язки організацій у проведенні змагань.
49. Система ведення реєстру суддів з виду спорту та порядок контролю їхньої кваліфікації
50. Системи енергозабезпечення м'язової діяльності та їхня роль у підготовці спортсменів.
51. Склад, права та обов'язки суддівської колегії
52. Суддівська документація та робота секретаріату: перелік, порядок ведення та облік результатів.
53. Уніфікація правил змагань: сутність, необхідність, проблеми відсутності та переваги.

ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ:

Завдання 1. Аналіз та оптимізація системи проведення спортивного змагання

Вам доручено провести національний чемпіонат з ігрового виду спорту, де зареєструвалося понад 40 команд.

Необхідно:

- проаналізувати можливі формати (олімпійська система, колова, групова, змішана);
- обґрунтувати вибір оптимальної системи проведення, виходячи з часових і фінансових обмежень;
- скласти схему турнірної сітки та календарний графік змагань;
- передбачити алгоритм переходу команд між груповим і фінальним етапами.

Завдання 2. Управління командою організаторів спортивного змагання

Сформуйте організаційну структуру комітету з проведення міжнародного студентського спортивного форуму (змагання + науково-практична конференція).

Завдання:

- визначити функції та підпорядкованість основних підрозділів (логістика, маркетинг, робота з учасниками, акредитація, медіа-супровід, фінансовий відділ тощо);
- скласти схему комунікацій і взаємодії між підрозділами;
- розробити регламент проведення щоденних оперативних нарад організаційного комітету;
- пояснити, які лідерські стилі управління доцільно застосувати для різних груп

працівників.

Завдання 3. Проектування церемоніалу та PR-стратегії спортивних змагань

Розробіть комплексний сценарій відкриття та закриття змагання, який повинен виконувати також PR-функції.

Завдання:

- поєднати офіційні спортивні традиції (парад команд, гімн, клятви) з елементами шоу-програми;
- передбачити інтеграцію партнерів та спонсорів у церемонію;
- розробити план медійного супроводу (онлайн-трансляція, робота зі ЗМІ, соціальні мережі);
- обґрунтувати, як цей церемоніал сприятиме формуванню іміджу організації та розвитку спортивного бренду.

Завдання 4. Публікація статті

Молодий дослідник завершив роботу над статтею про вплив високоінтенсивних інтервальних тренувань на студентів-спортсменів. Він планує подати її у міжнародний журнал.

- Які критерії вибору журналу Ви б порадили? На що звернути увагу: індексація, імпакт-фактор, тематика, мова публікації?

Завдання 5. Побудова дискусії

Студент отримав результати: нова методика тренувань дала приріст сили на 12% у футболістів, але у схожому дослідженні іншого автора ефект становив 20%.

- Як правильно побудувати розділ «Дискусія»: які можливі причини розбіжностей потрібно проаналізувати?

Завдання 6. Вибір дизайну дослідження

Викладач хоче перевірити, чи впливає регулярна участь у спортивних іграх на рівень комунікативних навичок студентів.

- Який дизайн дослідження буде доцільним: експериментальний, квазіекспериментальний чи кореляційний? Чому?

Завдання 7. Ви розпочинаєте тренерську кар'єру. Вам потрібно провести комплектацію груп початкового навчання. Які критерії спортивного відбору ви застосуєте?

Завдання 8. Керівник футбольного клубу не погодився з висновками Комітету Української Асоціації футболу з атестації футбольних клубів щодо прийнятого рішення про відмову видачі його клубу ліцензії. До яких структурних підрозділів УАФ має право звернутися керівник футбольного клубу та чи має він право на звернення, як суб'єкт спортивних спорів, до національних судів?

Завдання 9. Член збірної команди України з боксу (спортсмен Б.) під час підготовки до чемпіонату Європи займався пропагандою допінгу та розповсюдженням заборонених препаратів. Які нормативно-правові акти порушив спортсмен Б. та який вид відповідальності може бути застосований до нього за порушення антидопінгової політики в сучасному спорті.

Завдання 10. Вас призначено тренером збірної команди України для підготовки до Олімпійських ігор. Які критерії відбору ви застосуєте для відбору конкурентоздатних на світовій арені спортсменів.